

Column **Marleen van Uchelen-Schipper** DE BVM UIT DE IJSKAST?

Het is alweer drie jaar geleden dat het ministerie van Economische Zaken een aanzet voor een wettelijke regeling van de maatschappelijke BV of 'BVM' uitbracht. De bedoeling is om een rechtsvorm te creëren voor sociale ondernemingen, dat wil zeggen: bedrijven die zich niet primair richten op financiële waarde, maar een uitgesproken maatschappelijke missie hebben waarmee zij willen bijdragen aan sociale of ecologische vraagstukken. Hoewel op de voorgestelde vormgeving van de BVM vanuit de juridische wereld behoorlijk wat kritiek kwam, waren velen het erover eens dat het initiatief zelf moest worden toegejuicht.

In het coalitieakkoord van kabinet Rutte IV werd vervolgens opgetekend dat maatschappelijk ondernemerschap zou moeten worden gefaciliteerd door de introductie van de BVM. Het is gebleven bij een aanzet op hoofdlijnen: een concreet wetsvoorstel, laat staan een wet, is er nog steeds niet.

Eén van de lastige punten van een wettelijke regeling van de BVM is dat het mogelijk bepaald sociaal ondernemers uitsluit. Waarom zou een sociale onderneming niet in de vorm van een coöperatie kunnen worden gevoerd? Wanneer is eigenlijk sprake van een maatschappelijk doel en wie bepaalt dat? Een bedrijf als Tony's Chocolonely kwalificeert mogelijk niet als BVM, terwijl dat bedrijf wel degelijk missiegedreven is en maatschappelijk verantwoord ondernemen hoog in het vaandel heeft staan.

Tegelijkertijd is de discussie over de juridische vormgeving van de maatschappelijke BV belangrijk: het kan ons relevante inzichten brengen. Hoe ziet de governance van de BVM eruit? Hoe worden stakeholders betrokken:

door het instellen van een maatschappelijke raad en/of uitbreiding van de rechten van werknemersvertegenwoordigers? En wie controleert of het maatschappelijke doel op een juiste manier wordt nagestreefd en gehaald? Hoe wordt verantwoording afgelegd? Deze belangrijke vragen dwingen ons na te denken over het bedrijf van de toekomst waarin winst uitkeren aan aandeelhouders niet het voorname doel is. Internationale equivalenten zijn te vinden in de VS (Benefit Corporation), Frankrijk (Société à Mission) en het VK

(Community Interest Company) en laten zien dat aanvullende eisen kunnen worden gesteld aan winstbeleid, verantwoording en verslaglegging, inspraak van werknemers en de betrokkenheid van stakeholders. Gelukkig kunnen sociale ondernemingen in Nederland nu al zonder eigen rechtsvorm uit de voeten. Bijvoorbeeld door enkele aandelen onder te brengen in een aparte stichting die waakt over de missie van het bedrijf, zoals bij Tony's Chocolonely. Nog verder gaan steward owned bedrijven. De zeggenschap over deze bedrijven wordt bij een stichting gelegd die als 'rentmeester' de doelstelling van de onderneming moet waarborgen, de beloning van bestuurders en het rendement van investeerders regelt. Deze bedrijven hebben structuren die zijn gericht op de lange termijn en de missie van de onderneming. Goede voorbeelden helpen sociale ondernemingen, maar een duidelijke blauwdruk zou nog mooier zijn. «

Marleen van Uchelen-Schipper is universitair hoofddocent aan de Universiteit van Amsterdam en adviseur bij Houthoff. Deze column is geschreven op persoonlijke titel.

